ראה תניא אמר רב אשי ואי חכים משוי ליה

ראה דאמר ליה אמאי תפיסת ליה לאו משום

דאית לך גבאי השתא 🤄 אפקינהו ושימינהו

שקול את דידך ואשקול אנא דידי א"ל רב

אחא בריה דרב אויא לרב אשי מצי א"ל

לא צריכנא לשומא דידך כבר שמוה קמאי

דקמך: ארים אין לו חזקה: "אמאי עד האידנא

פלגא והשתא כולה א"ר יוחנן יבאריםי בתי

אבות אמר רב נחמן יארים שהוריד אריסין

תחתיו יש לו חזקה מאי מעמא דלא עביד

אינש דנחתי אריםי לארעיה ושתיק א"ר

יוחנן יארים שחלק לאריםין אין לו חזקה

מאי מעמא אימור הרמניא בעלמא שויוה

שלח ליה ר"ג בר רב חסדא לר"ג בר יעקב

ילמדנו רבינו ארים מעיד או אינו מעיד

הוה יתיב רב יוסף קמיה אמר ליה הכי אמר

שמואל הארים מעיד והתניא אינו מעיד לא

קשיא יהא דאיכא פירא בארעא והא דליכא

פירא באַרעא (עמלק סימון) תנו רבנן יערב

מעיד ללוה והוא דאית ליה ארעא אחריתי

מלוה מעיד ללוה והוא דאית ליה ארעא

אחריתי "לוקח ראשון מעיד ללוקח שני והוא דאית ליה ארעא אחריתי

קבלן

ל) [ג' הערוך קהרמנא פי' אפוטרופוס], ב) הדק"ס אומר שבכמה כח"י ליתא ועיי

בהגהות יעב"ן, ג) רש"א, ד) ובמס׳ קדושין דף לג.

משמע דסתם ר"נ הוא ר"נ בר

אבא נועי׳ במשובת חוט השני סי׳ כ׳ שרולה לומר דתרי רב

סי׳ כ׳ שרונה נומר דתרי רב נחמן הוו וחד מינייהו ר״נ בר אבא], **ה**) [ועי׳ חוס׳ עירובין

ית. ד"ה מתקיף ועוד שם מג:

ד"ה ימיב ומוס' גיטין לא: ד"ה אנאן, ו) ול"ל לפי"

מו:

קסב א ב מי" פי"ג מהלי טוען הלי ה סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי" קמט סעיף כה: קסג ג ד מי" שם הלי ו מוש"ע שם סעיף כו: קסד ה ו מיי פט"ו מהלי עדות הלי ה סמג לארון קט טוש"ע ח"מ סי' לו

סעיף ב: קסה זח מיי׳ שם הלי ו טוש"ע שם סעיף יג: זו ט מיי שם ועי ם לויים שם ועים בהשגות טוש"ע שם סעיף יד:

רבינו גרשום

שפיר קאמר דראה תניא. דכל זמן שלא ראה נאמן . המחזיק: אי חכים התובע י מצי משוי ליה ראה. כלומר מצי משר ליודדאוו. כלומו כי היכי דכי ראהו בידו אין האומן נאמן הכי נמי יכול לשדלו בדברים עד דמשוי ליה ראה ויכול להוציאה ליה ראה ויכול להוציאה דאמר ליה דרך הערמה אמאי תפשית האי טלית דידי לאו משום דאית לך גבאי כך וכך זוזי איני כופר לך ואף אתה אל תכפור לי שאני יודע שוה שאתה לי שאני יודע שוה שאתה אומר לא היו דברים מעולם אומו לא הידוברים מעדכה) בעבור שאתה (חושבה) [תופסה] כנגד מה שאני חייב לך: אפקיה. דנישום ושקול דידך והב דידי וכן יכול לטוענו שיוציאה: א"ל רב אחא. אי משום הא לא דמצי טעין האי לא צריך לשומא דידך . שאני יודע שומתה: פּיםקא , אריס. (שידוע) אין לו חזקה לומר שׁלי היא כבר אכלתיה ג' שנים: אמאי. אין לו חזקה ולימא ליה האריס עד האידנא אכלתיה פלגא כדיז אריס והשתא אכלתיה כולה ג׳ שני חזקה ודלי הוא כולה ג׳ שני חזקה ודלי הוא שקניתיה: הכא באריסי בתי אבות עסקינן. כגון משפחה אבות עסקינן. כגון משפחה אחת שמתחברין וכל אחד נותן לאריס שדה אחת כולה . ג' שנים או ה' כדי שיזרענה ייאכל פירותיה ובאותו שכר ישמור כל השדות של משפחה ולאחר ג' שנים או ה' מחזירה לבעליה וחוזר שני של אותה משפחה ונותו לו שדה אחת לג׳ שנים שיהיו כל הפירות שלו כדי שישמור כל שאר שדותיו ושדות כל המשפחה וכן עושין כולם. היה לו שדה אחת כולה כל ימי אריסותיו אין לו חזקה בה דהשתא לא מצילמיטען כולה דמעיקרא נמי לאוכלה כולה הקצוה לו: אריס. . שהוריד אריסיז תחתיו על אותה שדה שקבל מן בתי אבות והוריד אריסין לחצי השדה למחצה מפירות וחצי השדה החזיק בידו בשביל . שכר השדה והוריד בחציה ארימיז ג' שויח יש אריסין ג' שנים יש לו חזקה באותו חצי שהוריד בה האריסין לומר שלי היא ואין יכולין לומר לו בתי אבות כולה הלוינוך . בשכירות משום דלא עביד אינש דמחתי כלל. ארים ולא היה מספיק לבדו והקים עליהן אריסין לסייעו והיה מחלק להם משכר אריסותו בין מאותן שדות שקבל ובין מאותן שדות שייחדו לו לשכירותו אם טוען ואמר החזקתי באותו חלק שהורדתי האריסין לא הויא חזקה. דאימור לא יוויא יווקוז. יאיבווי בהרמנא בעלמא שוי' נתנו לו רשות בעלי השדות להורידן. דהואיל דנפישי אריסין מתעסקי טפי בשדות ומינטרו טפי וניחא להו: אריס וכו'. להעיד לבעל השדה שקנאה לדחות מעליו המערער או לא. מי

אמרי׳ דנוגע בעדות הוא

שלח ליה ר"נ בר רב חסדא לרב נחמן בר יעקב. ר"נ סמס שנכל גמרא הוא ר"נ בר יעקבי חדע דבכל הגמ' לא תמלא ר"נ בר יעקב נזכר שמו ושם אביו אא"כ יש ר"נ אחר אללו כי הכא

ובירושל׳ פליגי בכל מקום רב נחמן בר יעקב ורב ששת משמע

דהוא ר"נ סתם דהוא בר פלוגתיה דרב ששת בגמ' שלנו ולא כמו שמשמע מתוך פירוש הקונטרם בסוף פרק כל הגט (גיטין דף לא: ושם ד״ה אנא) דרב נחמן בר יצחק הוה חתניה דבי נשיאה א דהיינו רב נחמן סתם כדמוכח בהעור והרוטב (חולין דף קכד:) ועוד דאמרינן בהשולח (גיטין דף לט:) אמר ר"ג בר יצחק אנא אמינא [אין] הלכה ורבנן דאתו ממחוזא אמרי משמיה דר"נ הלכה אלמא ר"נ סתם לאו היינו ר"נ בר יצחק ובפרק מי שהוליחוהו (עירובין דף מג: ושם ד״ה ימיב) אמר יתיב ר"נ בר יצחק אחורי דרבא ויתיב רבא קמיה דר"ג וכן בכמה מקומות אמר רבא אמר רב נחמן ורב נחמן בר יצחק הוה תלמידיה דרבא כדמשמע בלא יחפור (לעיל דף כב.) ואין להאריך הי הא דאית ליה פירא בארעא. לה יעיד דנוגע בעדות הוא לפי שהיה נותן לו למחצה לשליש ולרביע ואם יזכה המערער הרי שלא ברשותו ירד וידו על התחתונה ב אבל לית ליה פירא בארעא לא חייש אם יסלקוהו

דכמה שדות ימלא באריסות: לוקח ראשון מעיד לַלוקח שני והוא דאית ליה ארעא

אחריתי אבל לית ליה ארעא אחריתי לא יעיד. פ״ה משום דחיים שמא יבא בע"ח ויטרוף ממנו ולא יהא לו ממה לגבות מן המוכר וקשה לר"י דא"כ אפילו אית ליה ארעא אחריתי נמי דכי היכי דחייש לבע״ח קטן ה״נ ניחוש לבעל חוב גדול שיהא חובו כנגד שני קרקעות אלא נראה לר"י דאע"ג דלעיל (דף מד.) גבי מוכר שדה שלא באחריות אמרינן שאין מעיד לו עליה מפני שמעמידה בפני בעל חובו התם ודאי חיישינן לבעל חוב לפי שאדם יודע אם יש לו בעלי חובים אם לאו וכשאנו רואים שבא להעיד אנו חוששים שלכך מעיד לפי שרולה להעמידה בפני בע"ח והתם אפילו אית ליה ארעא אחריתי לא יעיד דחיישינן שמא יש לו בעל חוב גדול וכן אומר רשב"א דמשמע לעיל כי פריך וכי קנו מידו מאי הוי הרי מעמידה בפני בע"ח ולא משני כגוו דאית ליה ארעא אחריתי והא דקאמר לעיל אי דאית ליה ארעא אחריתי עליה הדר לא תקשי היאך הדר עליה שמא יש לו בעל חוב גדול דה"פ אי אית ליה ארעא אחריתי כדי כל החוב עליה הדר ואי לית ליה ארעא אחריתי כדי כל החוב מאי נפקא מינה אבל אין לחוש שהלוקח מעיד לפי שיהיה לבע"ח של מוכר ממה לגבות דחין הלוקח יודע אם יש למוכר שום בע״ח אלא היינו טעמא דאין הלוקח ראשון מעיד ללוקח שני אע"ג דלא חייש לבע"ח מיהו חייש שמא קרקע גזולה היא והיום או למחר יבא הנגזל ויקחנה ולא יהיה לו ממה לחזור על המוכר היכא דלית ליה ארעא אחריתי למוכר ג וא"ת ומלוה וערב (והלוקח) אמאי מעידים ללוה אע"ג דאית ליה ארעא אחריתי ניחוש שמא היא גזולה וכשיבא נגזל ויקחנה לא יהיה לו ממה לגבות כדחיישינן לחד נגזל גבי לוקח ה"נ ניחוש גבי ערב ומלוה וי"ל דבשום מקום אין המלוה וערב והלוקח חוששין כל זמן שאחריות שלהן קיים™: דוקה ראשון שעיד דדוקה שני. קשה לרשב״א אמאי לא קאמר לוקח מעיד למוכר והוא דאית ליה ארעא אחריתי בין וי (לפרש"י) בין לפר"י:

קבלן

ראה מניא. ראה טליתו ביד האומן שרואה עכשיו ובעדים אבל זה אינו רואה טליתו ביד זה האומן וגם העדים כשראוהו לא הכירוהו אם זה הוא: ואי חכים. התובע מלי משוי ליה ראה יכול לישתדל לאומן בדברים עד שיראהו לו בפני עדים וכיון שיראהו יוכל להוליאו

ממנו דאומן אין לו חזקה היכא דראה: דא"ל. דרך ערמה בחשאי: אמאי מפסת. טלית דידי: לאו משום דאים לך. זוזי גבאי ואתה ירא שלא אכפור בך איני כופר בך ואף אתה אל תכפור לי ולעכבה בהיתר כנגד מה שאני חייב לך אפקה בפני בני אדם שבקיאין בשומא ונשיימיה ושקול דידך והחזר לי המותר אם יש יותר: מצי א"ל כו'. כלומר גם האומן כ"ש שיהא ערום ומכיר בערמתו ויאמר לא לריכנא לשומא דידך כבר שיימוה ראשונים לפני בואך ואין שוה כלום יותר מן החוב שחתה חייב לי: חרים. שיודעין בו שבאריסות ירד לשדה זו אין לו חוקה: אמאי. אין לו חוקה והלא עד האידנא שהיה באריסות פלגא היה נוטל כדין ארים והשתא אכלה כולה שלש שנים ואין זה דרך אריסים והיה לו לבעל השדה למחות: א"ר יוחנן. מתני׳ באריסי בתי אבות מיירי שרגילין לשמור שדות של משפחה זו מעולם הן ואבותיהן באריסות ולא היו יכולים להחליפו באריסים אחרים ואותן אריסים נוהגים לאכול כל הפירות ב' וג' שנים ואחרי כן יאכלו הבעלים כמו כן הלכך אין

להם חזקה אבל שאר אריסין יש להן חזקה: ארים. של בתי אבות שהוריד אריסין תחתיו אותן ג' שנים שהיה לו לאכול והוא לא עשה עמהן כלום: יש לו חוקה. דלא עביד בעה"ב דנחתי אריסין נכרים בארעיה בלא רשותו ושתיק שמא יקלקלו שדותיו אא"כ עושה הארים עלמו עמהן ורואה מה הם עושים כדלקמיה: ארים. של בתי אבות: שחלק לאריסין. לכל אחד מסר לעשות חלקו בשדה וגם הוא עושה עמהן: אין לו חוקה. דאע"ג דהיכא דהוריד תחתיו יש לו חוקה הכא אין לו חוקה דכה"ג לא קפיד בעל השדה מאחר שגם הוא עושה עמהן: ואילא למימר הרמניא שויוה. רשות נתנו לו להוריד אריסין עמו אם טורח הוא לו לעשות לבדו: ארים. שהורידהו ראובן ובא שמעון לערער עליו מי מצי ארים להעיד לו לראובן להעמיד בידו מי הוי נוגע בעדות משום דנהנה מן פירות השדה או לא: א"ל. רב יוסף דיתיב קמיה הכי אמר שמואל כר׳: הא דאיכא פירא בארעא. שעדיין לא נטל הארים חלקו אינו מעיד דניחא ליה דתיקו ביד ראובן דאי שקיל ליה שמעון יטול גם הפירות כדין נגול: דליכח פירח בחרעה. וגם לח טרח בה החרים כלום בשנה זו מלי להעיד דלה מרויח מידי בהאי עדות ואם משום שאם נשאר הקרקע ביד ראובן היה מורידו באריסות הרבה (כ) ימלא שדה באריסות וגם מי יודע אם יעשנו ארים שלו אם ירלה יעשה ואם ירצה יחדל: ערב. של לוה כנגד המלוה מעיד ללוה על קרקע שלו להוליאה מן המערער. ואימת מעיד: והוא דאים ליה. ללוה: ארעא אחריתי. שיוכל המלוה לגבות הימנה את חובו ויפטר הערב ונמלא שאין הערב מרויח כלום במה שמעמיד שדה זו ביד לוה. והא ליכא למימר דלכך מתכוין הערב דניחא ליה שיהו שדות הרבה ביד הלוה שאם חייב הלוה עדיין לבעל חוב אחר שיגבה תחלה קרקע האחת ויגבה הערב קרקע השנית ונוגע בעדותו הוא ליכא למימר הכי דכולי האי לא חייש שמא לא יפרע הלוה בזמנו ואת"ל לא יפרע שמא יבא מלוה אחר ויגבה ואח"כ יבא מלוה זה ויפרע ממנו שני חששות

לא חייש והלכך לאו נוגע בעדות הוא. וכי האי גוונא איכא לתרוצי גבי מלוה מעיד ללוה: לוקח ראשון מעיד ללוקח שני. כגון ראובן שמכר שדה אחת ללוי ואחר כך שדה אחרת ליהודה ואתא איניש מעלמא ומערער על של יהודה לומר גזלה ראובן ממני מעיד לו לוי ליהודה דהיינו לוחח ראשון ללוחח שני ומעיד לו שהיא שלו ולא של מערער. והוא דאית ליה ליהודה עוד קרקע אחרת שלקח מראובן שיוכל בעל חוב דראובן לגבות חובו הימנה כדין בעל חוב שגובה מלוקח אחרון ואם אין לו גובה משלפניו והלכך כיון דאית ליה ליהודה עוד קרקע אחרת המשועבדת לבעל חוב דראובן אי נמי יש לו לראובן קרקע אחרת בת חורין דליהדר עלה בעל חוב דידיה מצי לוי לאסהודי ליהודה אהך קרקע דלאו נוגע בעדותו הוא דהא אפי׳ מפיק ליה מערער מיהודה לא אמי בעל חוב דראובן וטריף מלוי אלא מקרקע אחרת שיש לו ליהודה מראובן או לקרקע אחרת שיש לו לראובן עוד אבל אי ליכא קרקע אחרת לא מסהיד לוי ליהודה מפני שמעמידה לוי בפני בעל חוב דראובן פן יבא ויטרוף הימנו. ודוקא לוקח ראשון אין מעיד ללוקח שני גו [היכא דלית ליה ארעא אחריתין אבל לוקח שני מעיד ללוקח ראשון אפילו היכא דלית ליה למוכר קרקע אחרת דהא בעל חוב דמוכר לעולם אלוקח שני הדר בין שיש קרקע ללוקח ראשון ובין אין לו והלכך לא מרויח מידי בעדותו וכגון שמכר מוכר ללוקח ראשון שלא באחריות אבל אם מכר לו באחריות לא מסהיד ליה שני לראשון אלא אם כן יש לו קרקע למוכר דליהדר לוקח ראשון עלויה דנוגע בעדותו הוא דחיים דאי מפקי ליה מלוקח ראשון הדר לוקח ראשון עילוואי שקניתי אחריו קרקע המשועבדת לו. כן נראה בעיני: י טורף את לו שיכול לוי הואל דמחונה מפירותיה או לא: הכי אמר שמואל מעיד. הואיל דאין לו בגוף קרקע: הא דאיכא פירי בארעא. שעדיין לא נטל האריס חלקו לו או על יהודה שקנה מה שמשועבד לו דהשת׳ לא נוגע בעדות הוא דעדיין יש לו מקום לגבות ממנו:

הגהות הב״ח

(A) גמ' השתא אפקיה ולישיימיה שקול את דידן:(3) רשב"ם ד"ה דליכא פירא וכו' הרבה שדות ימלא באריסות וגם:

מוסף תוספות א. (ע"כ לשוו רש"י שם.

דכחב

ועיי״ש בתוס׳ די בזה״ל ״ולפירושו . נחמן בר יצחק דבהעור והרוטב משמע דסתם רב נחמן הוא חתנא דבי ריש גלותא"ו.) ב. עיין רשנ"ח. גלותא"ו.) ב. עיין רשנ"ח. ג. וטעמו של דבר שחושש הלוקח ראשון לגזילת השדה ואינו חושש לחוב שאינו ידוע, לפי שאומר כלבו אפי׳ אם על שאומר בלבו אפי׳ אם על המוכר חוב מקודם אולי יפרענו במטלטלין או מעות דסתם הלואה עומדת לאפרועי בזוזי. T. משום רבינו יונה. דעיקר בטחון המלוה [והערב] על אמונת הלוה דלא הוה מוזיף ליה אילו שיזקיקנו חושש ...ו ווושש שיזקיקנו לטרוף קרקע, לפיכך די לו לטרוף קרקע, פיכן די ידר באחריות שדה אחת ואינו חושש עליה שמא היא גזולה אבל הלוקח אינו לוקח על אמונת המוכר שישלם לו אם היא גזולה, לפיכך מדקדק שיהא לו אחריות בנכסי המוכר על ספק גזל שדה שלקח. שס.

רבינו גרשום (המשך)

אינו מעיד דנוגע הוא. ואי ליכא פירי בארעא דכבר לקט חלקו המגיע מעיד: ערב מעיד ללוה. דשלו היא הקרקע שקנאה אע"ג רמשתעבדי לערב שדותיו דאית ליה ארעא אחריתי ללוה חוץ מזו שמעיד עליה שוה שיעור החוב שנתערב שווו שיכור ווווב שנונוב בשבילו: מלוה נמי מעיד ללוה. דזבין ההוא קרקע דלא אמרי' הואיל דהאי קרקע משועבד למלוה נוגע בעדות הוא. דכיון דאית ליה ללוה ארטא [']אחריחי דמצי למיגבי מינה מלוה שיעור הלואתו לאו נוגע בעדות הוא: לוקח ראשון מעיד ללוקח שני. כגון . ראובן לוה משמעון מנה זורה השתא שדה זו זכר ליהוד׳ משועבדת ללוי מפני שקיבל ללוי אחריות שאם יבא שמעון ויטרוף את לוי שיחזור לוי ריטרוף את לדי שיחזור לדי ויגבה ממה ששייר ראובן שלא מכר ללוי עכשיו אם רוצה לערער על שדה שקנה יהודה שמשועבדת ללוי יהודה שמשועבות זאר יכול לוי שהוא לוקח ראשון להעיד על יהודה שקנאה ולא אמרי' נוגע בעדות הוא משום דמשועבדת לו אינו רוצה שתצא מידו. ואימחי מטיד לו והוא דאיח אחריתי שאם היה שמעון טורף את לוי שיכול לוי לחזור או על ראובן שמכר